

- (42) VOORUIT, 30.4.1900, p.2 k 1,2.
 (43) VARLEZ (L.), La fédération...p.7
 (44) VOORUIT, 1/2.5.1900, p.1 k 3.
 (45) MINISTERIE VAN NIJVERHEID EN ARBEID, ARBEIDSAMBT VAN BELGIE, Arbeidsblad, Brussel, 1900, p. 712.
 (46) MINISTERIE VAN NIJVERHEID EN ARBEID, op.cit., p. 811
 (47) MINISTERIE VAN NIJVERHEID EN ARBEID, op.cit. p. 771.
 (48) VARLEZ (L.), Quelques pages... p. 152
 (49) AVANTI, op.cit., p. 630-631.
 MILLIO, TEMMERMAN, COGH, op.cit.
 (50) VARLEZ (L.), Quelques pages... p. 153.
 (51) MINISTERIE VAN NIJVERHEID EN ARBEID, op.cit., p. 1053.
 Volgens VOORUIT van 1/2.5.1900 telde de liberale dokwerkersbond 31 leden. Volgens hun eigen berichtgeving hadden de 2 of 3 liberale en katholieke syndikaten samen (in 1900?) 400 tot 500 leden; Zie VARLEZ (L.), Quelques pages... p. 146
 Volgens het Arbeidsblad september 1900 (p. 1053) tellen de antisocialistische en liberale verenigingen samen 100 leden.
 (52) AVANTI, op.cit., pp. 627-629.
 VOORUIT, 6.6.1900, p. 1 k. 1,2,3.
 GAZETTE VAN GENT, 6.6.1900, p. 2 k 2
 (53) GAZETTE VAN GENT, 6.6.1900, p. 2 k 1,2
 (54) GAZETTE VAN GENT, 8.6.1900, p. 2 k 4
 (55) VOORUIT, 28.7.1900, p. 1 k 2
 (56) MINISTERIE VAN NIJVERHEID EN ARBEID, op.cit., p. 1051
 (57) GAZETTE VAN GENT, 15.4.1902, p. 2 k. 2
 (58) GAZETTE VAN GENT, 18.4.1902, p. 2 k 2
 (59) VOORUIT, 19.4.1902, p. 1 k 1
 (60) BERTRAND(L.), op.cit., pp. 585-586.
 R.A.B.W., P.A.O.Vl = Rijksarchief van Beveren-Waas, Provinciaal archief Oost-Vlaanderen.

* * * * *

EEN VERENIGING VOOR URBANISATIE EN RENOVATIE VAN DE AGGLOMERATIE GENT.

Op 28 mei jl. gaf deze vereniging (afgekort U.R.A.G.) een persconferentie waarop gezegd werd dat het doel van deze nieuw opgerichte vereniging is: de aanmoediging en de coördinatie van de initiatieven met betrekking tot de vernieuwing van de stad Gent en de promotie van de urbanisatie. De vereniging wenst op te treden als gesprekspartner met de overheid. Dat klinkt goed, maar wat moeten wij daar nu van denken? Alles hangt natuurlijk af van de betekenis die men wenst te hechten aan de woorden "urbanisatie" en "renovatie". Dit kan het beste en het slechtste zijn.

Wanneer een nieuwe vereniging verrijst die de rol wenst te spelen van coördinator en gesprekspartner met de overheid voor de stedenbouwkundige problemen van onze stad, dan zouden wij er als Gentenaars goed aan doen deze zaak eens van dichterbij te bekijken.

Het eerste wat ons treft is dat de initiatiefnemers (wij gaan voort op het relaas van de kranten) hun ontwerp een poging noemen tot een "globale benadering" van het urbanisatieprobleem, daar waar men het vooral had over verkeers- en parkeerproblemen. Alle andere, op zijn minst even belangrijke aspecten van het stedenbouwkundig probleem, kwamen niet aan bod. Het feit dat de kranten speciaal vermeldten dat deze persconferentie gegeven werd "in het bijzijn van vertegenwoordigers van diverse Gentse handels- en economische groeperingen" is natuurlijk niet van dien aard om iedereen direct gerust te stellen.

Wij zijn dan eens gaan snuisteren in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 23 november 1972 en hebben kunnen vaststellen dat de U.R.A.G. in feite geen nieuwe vereniging is, maar enkel de nieuwe benaming van een sinds lang bestaande vereniging voor de verbetering van de urbanisatie en sociale woningen. Wij zien dat het aantal effectieve leden zeer beperkt is en dat de meesten ervan in feite afgevaardigden zijn van andere verenigingen of groeperingen waarvan het merendeel behoren tot de economische sector.

Een eerste bemerking is dat deze wel zéér eenzijdige samenstelling zeker niet representatief kan genoemd worden voor de Gentse bevolking en het is toch wel in de eerste plaats zij die permanent geconfronteerd wordt met de stedenbouwkundige problemen van haar stad.

Het adres van de U.R.A.G. is dat van een harer leden: de Kamer van Koophandel en Nijverheid. Wij hebben absoluut niets tegen deze instelling die een uiterst nuttige taak vervult en het zou zeker potsierlijk zijn zich te willen verzetten tegen het feit dat de Kamer naar behoren haar rol wil vervullen, namelijk de verdediging van de belangen harer leden. Maar lopen deze belangen altijd parallel met deze van de Gentse bevolking als dusdanig?

Kunnen de "Grote Distributieondernemingen van België" die lid zijn van de U.R.A.G. niet de neiging vertonen grote parkings te willen zien vlakbij hun winkels in het stadscentrum? (Vergelijk de "stedenbouwkundige realisatie" op de gebetonneerde Ajuinlei).

Wat kunnen wij verwachten van een ander lid, de Gentse Tram-maatschappij uitvindster van de demping van onze waterlopen en ontwerpster van het nog steeds zeer fel betwist semi-metroproject?

Zullen de diverse automobiëelclubs die eveneens deel uitmaken van de U.R.A.G. geen neiging vertonen om de stedenbouwkundige problemen te willen oplossen onder het teken van de **supprematie** van de auto?

Wat wij ook bevreemdend vinden is dat een Vereniging voor Urbanisatie onder zijn leden wel een paar architecten en een 6-tal ingenieurs telt; maar geen enkel stedenbouwkundige. Deze lancune is wel merkbaar in de voorstellen die de vereniging doet. Zij is - zoals te verwachten was met de Trammaschappij als lid- voor de semi-metro lopende in de Leie- en Lievebedding "die meer confort biedt aan de verbruikers en die een positieve bijdrage wordt genoemd tot de oplossing van het Gents verkeersprobleem".

Zij is niet voor de S-baan (de Belgische Spoorwegen zijn geen lid van de U.R.A.G.) maar ze houdt er rekening mee dat deze S-baan later toch wel een rol zou kunnen spelen en men pleit dan voor een centraal station aan Gent-Zuid.

Het beste moet evenwel nog komen. Iedereen heeft al horen spreken van een "grote rind". Een vrij normaal en door niemand betwist begrip. Het is logisch dat men het doorgaand verkeer buiten de stad houdt en het er rond leidt. Men spreekt ook vaak over een "kleine rind" die al meer naar het centrum toe gelegen is.

Maar nu heeft de U.R.A.G. een "miniring" uitgevonden die onder meer zou lopen (luister goed, want nu komt het) langs de Vlaanderstraat, Limburgstraat, St.-Baafs, Belfort, St.-Niklaaskerk, de St.-Michielsbrug, etc. Gij nu!

Verder lezen wij: "het ventrum van de stad zou dan niet meer doorkruist worden en er zou mogelijkheid komen voor verkeersvrije straten in het centrum". Nu zouden wij toch eens graag vernemen, wanneer de U.R.A.G. een "miniring" dwars door de kuip laat lopen, waar volgens haar het centrum van Gent wel gelegen is.

De conclusie van dit alles? Wel, ze ligt voor de hand en onze lezers kunnen ze gemakkelijk zelf trekken.

H.C.

* * * * *

Citaat

Onze metro: De keizersnede van de Maagd van Gent.

Edm. Boonen - Voorzitter V.O.B.

..... in dit verband zijn sommigen de mening toegedaan dat hier abortus volledig verantwoord zou zijn....

* * * * *

DE STERKSTE MAN VAN GENT.

Uit de diverse reacties op een vraag die wij hier enkele maanden geleden stelden, blijkt wel dat de origine en de tekst van dit liedje onnebeeld zitten in een - alhoewel betrekkelijk recent- toch al grijs verleden.

Wij zijn dan eens te rade gegaan bij de grote specialist van Gentse liedjes, ons bestuurslid Jérôme Rieux die ons laten

snuffelen heeft in één van zijn talrijke notaboeken die deel uitmaken van zijn collectie van zo wat 1.000 Gentse liedjes (wie zegt er beter?)

Volgens de Heer Rieux is de tekstdichter niet met zekerheid gekend want, zegt hij, er zijn 2 personen die er bepaalde coupletten van geschreven hebben, namelijk Pol Speeckaert en... Henri Van Daele.

Wie van beide het eerst met dit liedje begonnen is, is niet meer na te gaan. En, voegt hij er verder aan toe, heden is het nog slechts bij fragmenten gekend en die fragmenten verschillen in het oneindige, want iedereen heeft er naar eigen fantasie een gedeelte aan gewijzigd, zodanig dat men niet meer weet hoe nu juist de oorspronkelijke tekst was.

Tot zover de Heer Rieux die in zijn nota's al de hem gekende varianten genoteerd heeft.

Dit is niet alleen het geval voor de tekst maar het is ook zo dat het wijsje waarop dit liedje gezongen wordt soms vrij aanzienlijk durft verschillen naar gelang de persoon die het zingt.

Heden ten dage zijn er nog maar weinig Gentenaars die zelfs een fragment van dit eens zo populaire liedje kennen. Voortgaande op herinneringen die wij van de Sterkste Man van Gent overhielden en die dateren uit onze -helaas! - reeds lang vervlogen straatjongenstijd, en dankbaar gebruik makend van de rijke documentatie van de Heer Rieux, hebben wij een synthese gemaakt van de 6 coupletten die wij hier publiceren. Sommigen zullen onmiddellijk zeggen dat deze tekst niet juist is en ze hebben natuurlijk gelijk, maar aangezien niemand nog de juiste tekst schijnt te kennen en wij er van overtuigd zijn met deze publicatie veel mensen een groot plezier te doen, aarzelen wij niet deze benaderde tekst te laten volgen. Iedereen kan hem trouwens aanpassen aan zijn eigen fantasie of herinneringen.

Hier gaan wij dan:

1.

Es't er hier ene die mij niet e kent
 Awèl 'k benne kik de stirkste man van Gent
 't Er mag ter mij gene kwaad bezien
 Of 'k leg hem op de grond en daarop met mijne knien
 Om ulder nu ne keer mijn force te tuuge
 'k Stekke d'r ene vast en 'k steek hem naar omhuuge
 En 'k laat hem tons valle en staat jij weeral op
 Awèl, 'k geef hem 'nen klop en 'nen bok van mijne kop
 Hij luupt tons zere weg want ge ziet da van hier
 'k Zou hem in stukken trekken als ik ben in mijne zwier

2.

'k Stond overlaatst te wachten naar den electrieken tram
 De conducteur die zei dat hij geen dronkaards op e nam
 'k Zegge: gij sloeber! gij schavuit!
 Rije kik nie mee, ge gaat gij niet vooruit

Hij begost te trompe en te belle
 De kilo meendege da'k mij opzije ging stelle
 Mijn bloed begost te koken, mijn kolirre kwam mij op
 En 'k gaf hem 'nen klop en 'nen bok van mijne kop
 Hij begost te roepe: och, meneerke scheidt er uit
 Maar 'k stamptege zijn tramke 'ne meter of 't vijftig achteruit

3.

'k Was overlaatst naar den beestenhof gegaan
 En 'k was een beetse te dichte bij den olifant gaan staan
 Al de mensen riepen: Past op! want hij bijt
 'k Zegge: van e zu een beestje ben e kik toch niet benijd
 'k Begost een beetse aan zijn snuiterke te trekke
 't Wildege hem weren, maar 'k had hem rap bij zijn nekke
 'k Duwdege hem op zijn kniene, maar hij sprong weren op
 En 'k gaf hem tons 'ne klop en 'nen bok van mijne kop
 'k Paktege hem vast en draaidege hem wel 20 keren rond
 En daar lag da beestje te spertelen, ongemakkelijk op de grond

4.

'k Stond overlaatst te wachten naar mijn lief op straat
 Ja die smerige rosse kwam weeral een ure te laat
 'k Zegge: gij hekse, gij fluwijn
 Keunde gij nu nooit op u ure hier niet zijn
 Z'had tons nog 't air van te roepen en te tieren
 'k Zegge: 'k zal u gaan leren wat schuunder maniere
 'k Stektege heur bij heur vel en 'k draaidege heur gelijk 'nen
 top
 En 'k gaf heur tons 'nen klop en 'nen bok van mijne kop
 'nen Agent die kwam geluupe, maar 'k gaf hem ene plak
 Dat hij daar hing te spertelen mee zijn benen aan een dak

5.

't Was overlaatst in den cirk 'ne groten embras
 De stirkste van de wereld die daar aan 't lutteren was
 Die hem kost vloeren kreeg d'honderd franc
 'k Zegge: Helaba maatje, gij zijt mijne man
 'k Sprong op theater mee veel maniere
 'k Stektege hem daar vast en 'k begost er mee te zwiere
 'k Lei hem in 'nen knuup en da was veur hem e strop
 En 'k gaf hem tons 'ne klop en 'nen bok van mijne kop
 't Was juist op zijn tanden, ze vlogen allemaal uit zijne mond
 En de stirkste van de wereld lag d'hem daar te wrijngen op
 de grond

'k Had overlaatst een stuk al in mijn vel
 De drake van het Belfort die kende zeker wel
 'k Zegge: 'k zou dat beestje van dichte 'ne keer wille zien
 'k Zal aan de toren schudde en ze valt er af misschien
 'k Was al aan trekken, maar 'k zag de waker passeren
 Hij keek naar omhuuge en hij zag de drake balanceren
 Hij kwam zere afgelupe en hij schreef mij op
 Maar 'k gaf hem 'ne klop en 'nen bok van mijne kop
 'k Hè het tons maar opgegeve want de waker had getrompt
 Maar zonder da, heel zeker lag de drake op de grond

H.C.

* * * * *

DE ROSTE WASSER

In de documentaire fiche schreven wij: "Voor zover ons bekend zijn er geen artikelen verschenen over de Roste Wasser, alhoewel het ons onwaarschijnlijk voorkomt dat dit niet zou gebeurd zijn".

De Heer A. De Spriet, stadsredacteur van dagblad "Het Volk" doet ons opmerken dat een 25-tal jaren geleden een reeks bijdragen verscheen over deze figuur. Zij waren van de hand van de toenmalige stadsredacteur, de Heer Maurits Van Herreweghe, thans volksvertegenwoordiger en lid van de Gentse gemeenteraad.

Wij danken oprecht de Heer De Spriet voor deze aanvullende informatie.

Nog in verband met De Roste Wasser ontvingen wij een schrijven van Théo Lefèvre, Minister van Staat :

"De roste wasser" was een zwakzinnige die het wasgoed afhaalde in de rode-lantaarnwijk gelegen nabij het oude Zuidstation. Zomer en winter liep hij blootshoofds en zonder overjas. Hij was gekleed met een katoenen-gestreept-ondervestje. Onder de arm droeg hij steeds een wasmand met een blauw en wit stuk goed toegedekt.

Met sterke stem riep hij af en toe "Vive la Liberté". Hiervoor werd de sukkel in 1940 door de Duitsers gearresteerd, maar weer spoedig vrijgelaten.

* * * * *

DOCUMENTAIRE FICHE

Als volgend onderwerp nemen wij het PAKHUIS.

Alle inlichtingen over dit verdwenen gebouw op de Koornmarkt worden ingewacht voor 1 oktober a.s.

* * * * *

Een Gentse kunstenaars aan de eer.

De Gentse ceramiste Carmen Dionyse behaalde de eerste prijs in de wedstrijd "Ceramics International 73" ingericht door de internationale academie voor ceramiek- en de Alberta Potters Association te Calgary in Canada. Het bekroonde werk maakte deel uit van een selectie werken ingezonden door het Ministerie voor de Nederlandse Cultuur; aan de wedstrijd namen kunstenaars uit 35 landen deel. De Heemkundige- en Historische Kring Gent houdt er aan onze stadsgenote hartelijk te feliciteren voor deze prachtige onderscheiding.

Schakel Jaargang 2 nr. 3

Mededelingsblad van het heemkundig documentatiecentrum: Sint-Amandsberg (Valkenstraat 13, Sint-Amandsberg). Het tijdschrift bevat dertien documenten in verband met Gentse kant. Voor belangstellenden: warm aanbevolen.

- In zijn werk "Beknopte verhandeling over de bijzonderste Nijverheidstakken in Vlaanderen" (Gent 1852 nr. 3 Uitgaven van het Willemsfonds) schrijft J.J. Steyaert over het kantwerk in Oost-Vlaanderen: "Deze kanten zijn namelijk van vier soorten: Valencynsche, Mechelse, Brusselsche en de Zwarte kanten.

De Valencynsche kanten zijn sterk en van een zeer algemeen gebruik; min aan de grilligheid der mode onderhevig dan andere, wordt dezelfde om zijn goede hoedanigheid zeer gezocht, vooral in Frankrijk, Italië en Engeland. Ook houden de helft onzer werkscholen zich daarmede bezig.

Na deze komen, voor 't gebruik, de Brusselsche applicatie of point de Bruxelles. Dit is kant van pracht en rijkdom. De fijnheid van het werk, de goede smaak, de luister- en schoonheid van tekening maken die gezocht en duur.

Het maken van Mechelsche kanten is weinig verspreid in onze provincie, alhoewel deze soort zeer schoon is en de geringheid van prijs de goede verkoop waarborgt.

De zwarte kanten worden van zwarte zijde gewerkt; de Brusselsche applicatie wordt niet zoo als andere kanten in eens op het kussen gewerkt, maar het zijn gewerkte bloemen en rangen afzonderlijk gemaakt en vervolgens op een stuk geweven kant genaaid of daarop behoorlijk geaplikeerd".

- Op zaterdag 16 juni werd door Schepenen van Cultuur R. Vandewege op het Stadhuis de letterkundige prijs Gent 1972 uitgereikt aan Mevr. Smits-Mahieu voor haar werk "De cholera-epidemie te Gent in de 19° eeuw". De "Heemkundige- en Historische Kring Gent" feliciteert de laureate voor deze prachtige onderscheiding.

GENT IN DE PERS

- * Over de aanbesteding voor de restauratie van de stadhuisgevels, zijde Poeljemarkt, zie De Gentenaar van 22.5.73 blz. 6, en Het Volk 23.5.73 blz. 13
- * Voor het eerst sinds twintig jaar terug een paard met koets in Gent: zie Piet Korrel: Met Hugo en Flicka in Toeristen koets vanaf 31 mei af op de Koornmarkt, in Het Laatste Nieuws 30/31.5.73 blz. 13 en Patrick Boes, Rijen, rijen en dat es plezant in Vooruit van 12.6.73 blz. 14 en 23.6.73 blz. 13
- * Over de restauratie van de Noordervleugel van het Pand: De Gentenaar 2/3.6.73 blz. 6; 7.6.73 blz. 6
Het Volk 2/3.6.73 blz. 15; 7.6.73 blz. 9 en 27
Laatste Nieuws, 6.6.73 blz. 14; 7.6.73 blz. 13
P. KLUYSKENS, Universiteit eindelijk thuis in eigen Pand, in De Gentenaar 3.7.73 blz. 9
- * Het Oudheidkundig Museum van de Bijloke in De Gentenaar 7.6.73 blz. 7
- * Metro- en wegenplannen zullen aanschiyn van Gent grondig wijzigen in Het Laatste Nieuws 2/3.6.73 blz. 17 en Niets staat aanleg eerste metro-lijn nog in de weg in: Vooruit 9/10/11.6.73 blz. 13
- * Gedenkplaat "Fray Pedro de Gante" aan Gents Justitiepaleis, in De Gentenaar 13 juni 1973 blz. 6
- * Werk van Carmen Dionyse "Rode Styliet" won in Canada internationale prijs door Fr. Neirynek in Vooruit 14.6.73
- * P. KLUYSKENS, Oude Monumenten of gevels: Baat of Last van de Gemeenschap, in De Gentenaar 13.6.73 blz. 8
- * P. KLUYSKENS, Waarom van de Sint-Niklaaskerk niet het museum maken van de Religieuze Kunst, in De Gentenaar van 19.6.73 blz.8; 25.6.73 blz. 8 (idem) en 27.6.73 blz. 8
- * Toegang en kantoren Floraliapaleis worden afgebroken: Het Volk 14.6.73 blz. 34
- * Georges Langie met etsnaald van Jules De Bruycker, Het Laatste Nieuws 15.6.73 blz. 16
- * De Gentse waterlopen vroeger en nu, De Gentenaar 15.6.73 blz.6
- * Jan Schepens: Op zoek naar Gent: Keizer Karel, Vooruit, 12/13.5.73 blz. 13; Kieckepoost, 19/20.5.73 blz. 13; Schoenmakers en Blijstra, 2/3.6.73 blz. 13; Twee leerlingen van Gevaert 9/10.6.73 blz. 13; Cyriel Buysse, 16/17.6.73 blz. 13 Robert Southey, 26/27.6.73 blz. 13
- * In de reeks gedenktekens te Gent zie Het Volk van 15.3.73 blz. 20; 17.5 blz. 30; 24.5 blz. 32, 7.6. blz. 27; 13.6 blz. 17, 14.6. blz. 35 en 21.6.blz. 32